

Valtiovarainministeriö
Kunta- ja aluehallinto-osasto
PL 28
00023 Valtioneuvosto

Lausunto kuntarakennelakiluonnoksesta

Lausuntonaan kuntarakennelakiehdotuksesta Satakuntaliiton maakuntahallitus 4.3.2013 esittää seuraavaa:

”Palvelu- ja kuntarakenteiden uudistaminen on välttämätöntä, jotta selviydymme muun muassa väestön ikääntymisestä johtuvista kasvavista palvelutarpeista niukkenevilla työvoima- ja taloudellisilla resursseilla. Uudistusten tavoitteena tulee olla palvelujen laadun ja saatavuuden turvaaminen tasapuolisesti ja kustannustehokkaasti.

Järkevän palvelu- ja kuntarakenteen aikaansaamista edistää sen pohjautuminen mahdollisimman luonteviin asiointi- ja työssäkäyntialueisiin sekä aluerakenteeseen niin asukkaiden kuin elinkeinoelämän kannalta. Samalla kuntarakennelain sekä muiden uudistusta koskevien linjausten on huomioitava kuntien ja alueiden erityispiirteitä.

Selvityksiä tehtäessä pitäisi ihmisten arjen valinnat ja sujuvuus olla yhtenä kriteerinä, jolloin mahdollisia yhdistymisiä mietittäessä tulisi panna painoarvoa kuntalaisten luonteville yhteyksille suhteessa työpaikkoihin ja käytettäviin palveluihin. Lähipalveluiden säilymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota ja turvata ne.

Kuntarakennelakiluonnoksessa asetetut selvityskriteerit koskevat Satakunnassa käytännössä jokaista kuntaa. Kuntarakennelakiluonnos jättää jossain määrin avoimeksi sen, millä tavalla selvitysvelvollisuus on täytettävissä. Kun lakiluonnoksen mukaan "kunnan tulee yhdessä alueen muiden kuntien kanssa" laatia selvitys, tulisi selvitysvelvollisuus olla mahdollista täyttää myös esimerkiksi siten, että selvitys toteutettaisiin yhteistoiminnassa maakunnallisesti. Samalla riski selvitysalueiden ulkopuolelle jäävistä kunnista olisi vähäisempi. Satakuntaliitto painottaa, että on tärkeää, että lakiluonnoksessa esiintuoduista selvitysalueista tulee voida poiketa. Luonnoksen kohtaan 4 f § kirjatuille perusteille oikeudesta poiketa selvitysalueesta on annettava väljä tulkinta, jossa otetaan huomioon alueiden erityisolot.

Satakuntaliitto yhtyy Kuntaliiton hallituksen 16.8.2012 yksimielisesti antamaan lausuntoon, jossa korostetaan, että selvityksen kohteena tulee olla kuntien yhdistymisen ohella myös kuntien yhteistyö. Tällöin välttyttäisiin monilta erillisselvityksiltä ja turvattaisiin kuntien vapaaehtoinen osallistuminen selvityksiin.

Kuntauudistuksen eräänä tavoitteena on vahvistaa lähidemokratiaa ja paikallista osallistumista. Kuntarakennelakiluonnoksessa onkin mainittu, että kuntien selvitysvelvollisuuteen sisältyy arvio asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien sekä lähidemokratian toteutumisesta. Satakuntaliiton mielestä tulevissa kuntarakenteissa on huolehdittava siitä, että lähidemokratia ja aito kansalaisvaikuttaminen toteutuvat. Toimiva lähidemokratia tulee yhä tärkeämmäksi, kun kuntakoot kasvavat.

Kuntarakennelakiluonnokseen sisältyvien määräaikojen osalta Satakuntaliitto kiinnittää huomiota siihen, että sekä selvitysten että esitysten yhdistymisestä olisi oltava valmiina samaan aikaan eli 1.4.2014, jotta oikeus kuntien yhdistymisen taloudelliseen tukeen syntyisi. Käytännössä tällainen aikataulu on hyvin haasteellinen. Jo nyt on nähtävissä, että selvitykset pääsevät käytännössä liikkeelle vasta syksyllä 2013. Olisi tärkeää, että selvityksiä tehtäessä myös uuden kuntalain, valtiosuuslain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan lain keskeinen sisältö olisi tiedossa.

Kuntarakennelakiluonnokseen sisältyvät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevat linjaukset antavat melko vähän eväitä arvioida maakunnallisestikaan sitä, miten sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja kuntarakennelakiluonnoksessa tavoiteltava kuntarakenne olisi yhteensovitettavissa. Satakuntaliitto pitää joka tapauksessa tarpeellisena sosiaali- ja terveyspalvelujen nykyistä tiiviimpää integraatiota. Tämän mahdollistamiseksi sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä vastaavien alueiden väestöpohjan on oltava riittävän suuri. Satakunnassa sairaanhoitopiirin toiminta-alue ja väestöpohja on tähän hyvin soveltuva. Satakuntaliitto pitää tärkeänä, että erikoissairaanhoido ja hyvin toimiva keskussairaala säilyy jatkossakin maakunnan kuntien yhteisesti hallinnoimana.

Satakuntaliitto katsoo, että toimiva järjestelmä kuntasektorin tehtävien tasavertaiseen ja kustannustehokkaaseen sekä riittävän kansanvaltaiseen järjestämiseen edellyttää, että kuntien tehtävien ja kuntarakenteen lisäksi laajaa väestöpohjaa edellyttävissä tehtävissä selkeytetään ja kehitetään ylikunnallista hallintoa. Myös tämän olennaisen kokonaisuuden tulisi olla kuntauudistuksessa mukana.”

SATAKUNTALIITON MAAKUNTAHALLITUS

Maakuntajohtaja

Pertti Rajala